

Het Trimbos-instituut

Het Trimbos-instituut is een stichting zonder winstoogmerk met als statutaire doelstelling “het op onafhankelijke, wetenschappelijke, praktijkgerichte en levensbeschouwelijk wijze bijdragen aan kennis- en meningsvorming over mentale gezondheid, verslaving, verslavingszorg en het gebruik van alcohol, drugs, tabak en overige psychotrope stoffen”. Het Trimbos-instituut staat voor een mentaal gezonde samenleving, waarbij preventie gericht op mentale gezondheid en middelengebruik een belangrijke rol spelen in een samenleving en waarin mensen zoveel mogelijk regie hebben over hun eigen leven en zich verbonden voelen met elkaar.

We staan voor een mentaal gezonde samenleving, waarin mensen zoveel mogelijk regie hebben over hun eigen leven en zich verbonden voelen met elkaar. We signaleren, onderzoeken en komen met toepasbare interventies. We zijn aanjager van de maatschappelijke agenda t.a.v. mentale gezondheid en middelengebruik. We ontwikkelen kennis over mentale gezondheid en middelengebruik en vertalen deze naar bruikbare toepassingen. We hebben hierbij extra aandacht voor groepen kwetsbare mensen. We delen en verspreiden onze kennis en monitoren de effecten. We adviseren over verbetering van beleid.

De Raad van Toezicht

Op basis van het beginsel dat goed bestuur en toezicht bijdraagt aan het realiseren van de maatschappelijke doelstelling en maatschappelijk vertrouwen is ervoor gekozen de Governancecode Zorg 2022 als instrument te gebruiken om de governance van het Trimbos-instituut in te richten.

De Raad van Toezicht staat de Raad van Bestuur met raad en advies terzijde. Daartoe zijn de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur met elkaar onder andere in gesprek over:

1. het bestuur van de organisatie en het doel daarvan in breder verband;
2. de maatschappelijke vragen die betrekking hebben op het instituut;
3. de ruimte van de Raad van Bestuur om invulling te geven aan strategische partnerships en maatschappelijke doelen die organisatie overstijgend zijn.

In zijn relatie met de Raad van Bestuur en het Trimbos-instituut vervult de Raad van Toezicht verschillende rollen:

- Een toezichthoudende rol: hij houdt toezicht op de wijze waarop de Raad van Bestuur zijn verantwoordelijkheid waarmaakt voor het bestuur van het instituut.
- Een institutionele rol als werkgever: de Raad van Toezicht ontslaat en benoemt de leden van de Raad van Bestuur.
- Een ondersteunende rol als adviseur: hij fungeert als klankbord en sparringpartner voor de Raad van Bestuur en toetsend houdt hij de Raad van Bestuur scherp.
- Een ambassadeursrol: de Raad van Toezicht is een ambassadeur voor het Trimbos-instituut richting stakeholders en andere geïnteresseerden.

Binnen de Raad van Toezicht zijn geen portefeuilles benoemd, wel wordt gezorgd voor een optimale spreiding in ervaring en expertisegebieden, opdat het geheel aan taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden adequaat is afgedekt. Er is sprake van een collegiaal team, waarin ook afwijkende geluiden en tegendenkende opvattingen van waarde zijn. De Raad van Toezicht evalueert jaarlijks onderling zijn werkwijze; eens in de drie jaar doet hij dat onder externe begeleiding.

Om te anticiperen op de spanningen tussen het hanteren van een kwaliteitssysteem en het bieden van kwaliteit, het verschil tussen systeem- en leefwereld, tussen meetbaar en merkbaar (vanuit de klantbeleving), tussen vinken en vonken (vanuit de medewerkers), is informatievoorziening van belang, waarbij de Raad van Toezicht onderscheid maakt tussen trends en events.

- De Raad van Toezicht organiseert de informatievoorziening zodanig, dat hij de wereld achter de documenten kan doorgronden. Hierbij staat tijdigheid, volledigheid en betrouwbaarheid van informatie centraal. Persoonlijke toelichting van betrokkenen op specifieke gebeurtenissen, de events, is hierbij belangrijk, evenals de blik op algemene ontwikkelingen, de trends.
- Daarnaast bespreekt de Raad van Toezicht de spanningen en dilemma's in het kader van kwaliteit, bijvoorbeeld zoals deze zich voor kunnen doen vanuit klantperspectief, medewerkersperspectief en organisatieperspectief.
- Voorstellen en evaluatie van beleid, maatregelen en andere onderwerpen, bekijkt Raad van Toezicht ook vanuit integraliteit en integriteit. Integraliteit houdt in dat de Raad van Toezicht onder andere beziet of de gevolgen inzichtelijk zijn, bijvoorbeeld voor klanten, voor medewerkers, voor de organisatie als geheel, voor financiers en voor de maatschappij en ook voor de geboden kwaliteit en praktische toepassing van het onderzoek. Bij integriteit gaat de Raad van Toezicht na of het juiste proces is gevolgd.

Uitgangspunten en doel van het interne toezicht

De Raad van Toezicht is gedreven door de ambitie van het Trimbos-instituut voor een (mentaal) gezonde samenleving, waarbij preventie gericht op mentale gezondheid en middelengebruik een belangrijke rol spelen. We hebben hierbij vooral aandacht voor groepen mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden. Een mentaal gezonde samenleving kan niet zonder het feitelijk inzicht in middelengebruik. Hiervoor zet de Raad van Toezicht zich ook in om inzicht te bieden in het effect van het middelengebruik.

Hierbij zet de Raad van Toezicht zich tevens in voor alle doelgroepen van het Trimbos-instituut, met specifieke aandacht voor gebruikers van psychoactieve middelen en hun ondersteuners, om hen inzicht te bieden in het effect van het gebruik, zonder concessies te doen aan de wetenschappelijke basis van deze kennis. Wij zien hierbij toe op de effectiviteit van het onderzoek, met alles wat daarbij nodig is. Om zicht te behouden op de betekenis van het werk van het Trimbos-instituut in de maatschappij, daagt de Raad van Toezicht de Raad van Bestuur uit om niet alleen informatie te verstrekken op output (kwaliteit van het onderzoek) maar ook op outcome (effecten die hiermee bereikt worden) en impact.

De uitgangspunten van het doen en laten van de Raad van Toezicht is op basis van de kernwaarden van het Trimbos-instituut: betrokken, toonaangevend en toepassingsgericht.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het besturen van het instituut en op de Raad van Bestuur en zorgt waar nodig voor kritisch en constructief tegenwicht. Belangrijk vertrekpunt hierbij is dat de Raad van Toezicht proactief is. De Raad van Toezicht verstaat onder proactief het volgende:

- De Raad van Toezicht zet zich in om zichtbaar, benaderbaar en nabij te zijn voor de Raad van Bestuur, medewerkers, interne gremia en externe relaties. Voor de interne organisatie doen we dit door onder andere aan te sluiten bij bestaande formele en informele (overleg)momenten;
- De Raad van Toezicht houdt contact met belanghebbende organisaties, bijvoorbeeld patiëntenorganisaties, partners en opdrachtgevers van het Trimbos-instituut - in lijn met het stakeholderbeleid;

- De Raad van Toezicht laat zich steeds informeren over de gang van zaken in de organisatie en de ontwikkelingen. Hierbij laat de Raad van Toezicht zich ook door anderen dan de Raad van Bestuur van binnen en buiten het instituut informeren. Bovendien gaat de Raad van Toezicht uit van een haal- en brengplicht van informatie tegenover het Trimbos-instituut;
- Hij opereert hierbij vanuit vertrouwen naar de Raad van Bestuur en het instituut. Daarbij luistert hij, is positief kritisch en transparant.

Wijze van handelen en werkwijze Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht functioneert als een collegiaal collectief, echter onverkort de individuele verantwoordelijkheid. Het doel hiervan is de degelijkheid van besluiten te bevorderen. Daarbij is het van belang dat de leden de ruimte nemen én krijgen voor open discussie en een actieve dialoog met respect voor elkaars uitgangspunten, leidend tot een collegiaal besluit binnen de Raad van Toezicht. Besluitvorming vindt derhalve bij voorkeur plaats op basis van consensus en zo nodig op basis van meerderheid van stemmen (conform de statutaire bepalingen).

Horizontaal en situationeel toezichthouden

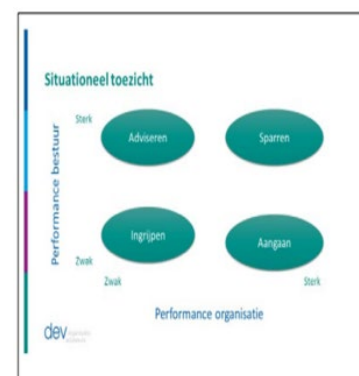
De Raad van Toezicht streeft naar een horizontale vorm van toezichthouden, waarbij het toezicht niet alleen steunt op controle achteraf, maar ook op samen met de Raad van Bestuur borgen van keuzes en processen vooraf. De vertrekpunten bij de samenwerking met de Raad van Bestuur zijn wederzijds begrip en transparantie in handelen.

De Raad van Toezicht verstaat onder situationeel toezicht dat de stijl en intensiteit van toezichthouden kunnen en moeten variëren. Hierbij wordt gestreefd naar consistentie, zonder dat dit maatwerk in de weg staat en houdt hij -naargelang de omstandigheden- gepaste afstand. Conform de kerngedachte uit de Governancecode Zorg 2022 is de dialoog met de Raad van Bestuur gericht op reflectie op het functioneren van de Raad van Bestuur, het organisatiebeleid en de toezichthouders en hun onderlinge verhouding.

De manier waarop de Raad van Toezicht toezicht houdt, wordt niet alleen beïnvloed door de klassieke factoren van toezicht, maar ook door de 'zachte factoren van toezicht'. Deze zachte factoren hebben betrekking op de kwaliteit van de relaties, zowel binnen als buiten de Raad van Toezicht. De toonzetting van gesprekken met de Raad van Bestuur zal per situatie verschillen. Situationeel zal de Raad van Toezicht bepalen welke rol in zijn handelen meer op de voorgrond dringt. Dat betekent in de praktijk dat toon en stijl van opereren per situatie zullen verschillen, zoals in het figuur is weergegeven.

Ten slotte: we doen het samen!

Utrecht, 31 mei 2022

(Bron: DEV organisatieadviseurs)